

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nucleus Juris Canonici

Thenhaven, Bernhard

Coloniæ Agrippinæ, 1739

Appendix III. De Precibus primatiis Imperatoris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63382](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63382)

APPENDIX TERTIA.

De Precibus primariis Imperatoris.

PRECES PRIMARIÆ sunt Indultum Apostolicum, quo Romanorum Imperatori Neo-Electo ob egregia Imperatorum in Ecclesiam merita conceditur facultas nominandi personas idoneas ad certa beneficia juxta modum expressum in Bulla PAULI V. *Cum post*, data ad FERDINANDUM III. 1620. in Paragraphos distributam, & à *Chokier*, Canonico Leodiensi, Commentariis illustratam; estque hoc Indultum antiquissimum, cum extiterit ante tempora RUDOLPHI primi Habsburgici, electi 1273. Dicuntur autem *Preces primariæ*, quia non conferunt jus conferendi, sed nominandi seu rogandi Collatores, ut beneficia à se nominatis conferant, & veluti *Armatæ* præferuntur cujusvis alterius provisioni. Hoc Indultum juxta ordinem Paragraphorum cit. Bullæ hinc summarie explicabitur.

2. I. §. I. „Cum post factam de persona FERDINANDI electionem & à Pontifice confirmatam &c. Quo non obstante docent Canonistæ, Imperatorem electum etiam ante confirmationem Papæ posse uti hoc Indulto, saltem ex consuetudine

aut præsumpta mente Pontificis, vel sub spe futuræ ratihabitionis, quia FERDINANDUS IV. Augustæ electus absque mora preces primarias contulit nemine improbante; ejusque Successores LEOPOLDUS I. & JOSEPHUS I. sine obtento Indulto usi sunt jure precum, teste *Schmalzgr. n. 339.* addens tamen *n. seq.* CLEM. XI. præcepisse Capitulo Hildesiensi, ut ad Canonicatum in mense Papali vacantem reciperent à se provisum, repulso Precistâ tanquam intruso, eò quòd JOSEPHUS I. indultum à Papa non petièrit, nec habuerit. Vide Bullarium CLEM. XI. *Declar. 45. Cùm sicut.*

3. II. §. 2. „Conceditur S. M. facultas
 „nominandi personam idoneam in sin-
 „gulis Cathedralibus, Metropolitanis
 „Collegiatis vel quibusvis aliis Ecclesiis
 „per totum Imperium, prout nunc est, ad
 „Dignitates, Personatus, Officia etiam
 „electiva & quævis beneficia Ecclesiasti-
 „ca vacatura, sive sint curata, sive non,
 „sive sæcularia, sive Regularia, ut Colla-
 „tores vel Collatrices personam sic no-
 „minatam post Preces porrectas recipere
 „& admittere teneantur; quanquam, ut
 ait *Wagn. hoc loco*, Cæsares, ne turbent
 Disciplinam Regularem, dispositionem
 beneficiorum Regularium relinquunt
 Prælati Ordinum.

4. Hæc tamen facultas in *cit.* §. limita-
 tur 1. „ Dummodo Dignitates in Cathe-
 dralibus & Metropolitanis post Pontifi-
 calem Majores aut in Collegiatis Princi-
 pales non existant. 2. Dummodo singulæ
 Collationes & singulæ Ecclesiæ ex hoc
 ultra quàm in uno beneficio non gra-
 ventur. 3. Dummodo ipsi Collatores vel
 Collatrices saltem quatuor beneficia in
 Imperio conferre habeant. Unde si tria
 habeant in Imperio & quartum extra illud,
 Preces locum non habent. Econtra si Ca-
 nonicus ratione Dignitatis, v.g. Præposi-
 turæ, Archidiaconatûs, &c. habeat confer-
 re quatuor beneficia, potest unum per Pre-
 ces directas, non ad Capitulum, quia ea
 tunc non confert vice Capituli uti Turna-
 rius, sed ad ipsum Canonicum obtineri. Ita
Pirr. II. 379. 4. „ Si Cæsar pro eadem perso-
 na ad plures Collatores simul vel succes-
 sive Preces dirigat, quamprimùm tamen
 persona sic nominata de aliquo benefi-
 cio provisã fuerit, ejus nominatio quoad
 alios Collatores facta ipso jure expiret.
 Nihilominus post primæ gratiæ consum-
 ptionem potest Imperator eidem Precistæ
 concedere novas Preces ad aliam Eccle-
 siam. 5. „ Quòd Canonicatus, Dignitas,
 Personatus vel Officium in una Ecclesia
 pro unico duntaxat beneficio computari

debeat. Unde Cæsar nequit unam personam in eadem Ecclesia nominare pro Canonatu, aliam pro Dignitate vel officio. Notant hic etiam DD. si preces alicui concessæ non sint sortitæ effectum, v. g. ob Precistæ mortem, tacitam vel expressam renuntiationem &c. posse Cæsarem alium nominare; imò re integrâ potest Cæsar variare nominando alium, vel private, vel cumulative, quo casu Preces sunt regulandæ secundum similes casus in literis Pontificis evenientes. Ita Wagn. *hoc loco.*

5. III. §. 3. „Statuitur, ut Executores
 „Precum habeant qualitates requisitas ad
 „Executores Literarum Apostolicarum,
 „juxta C. Statutum II. de Rescript. in 6. (de
 „quo L. J. T. 3. n. 12.) „qui possint persona
 „nominatæ beneficia vacantia per se vel
 „per alium conferre & assignare. Unde
 „censet Wagn. Collationem spectare ad
 „Executores; ordinariis autem Collatori-
 „bus competere nudum receptionis & in-
 „stallationis seu inductionis in possessio-
 „nem ministerium. Econtra Engel, Pirri
 „&c. docent, Collationem spectare ad or-
 „dinarios Collatores, quia ad eos Imp-
 „rator preces dirigit, quos possunt Exe-
 „cutores ad hoc compellere, iisque renuen-
 „tibus conferre.

6. Præterea in *cit.* §. varia statuuntur,
 nempe quòd Precista infra mensem,
 postquam vacatio beneficii ipsi innotuit,
 per se vel Procuratorem speciale man-
 datum habentem debeat illud acceptare,
 si duxerit acceptandum. Unde elapso
 mense (si re integrâ Precista non accepta-
 verit) potest collator ordinarius benefi-
 cium vacans alteri liberè conferre, ut col-
 latio sit valida; nisi Precista alleget justam
 ignorantiaë causam aut impedimentum
 legitimum, v. g. sui vel Procuratoris ab-
 sentiam. Quia autem in Indulto habetur:
si duxerit acceptandum, censent DD. Pre-
 cistam, si negligat acceptare primum be-
 neficium vacans, posse petere secundum;
 si nec illud velit, tertium, & sic deinceps.
 Hinc Precistam non ligat *Cap. ii. h. t. in 6.*
 ubi dicitur: Si Clericus ex mandato Apo-
 stolico de Præbenda proximè vacatura
 providendus eam neglexit, aliam vaca-
 turam prætextu dicti Mandati non potest
 petere, cum facta ei gratia per negligen-
 tiam ejus sit extincta. De quo tamen vide
 infra *Tit. 19. n. 5.*

7. Dein §. *cit.* Pontifex extendit Indul-
 tum Precum. 1. Ad quævis beneficia va-
 cantia in quibusvis mensibus, etiam or-
 dinariis collatoribus concessis; per quod
 derogatur concordatis Germaniæ. 2. Ad

„ quævis beneficia Sedi Apostolicæ refer-
 „ vata aliter, quàm per *Extravagantem*.
 „ *Ad Regimen* &c. v. g. Officialium, aut
 „ decedentium in Curia &c. quæ Papa, ut
 „ & illa, quæ ad Sedem Apostolicam fue-
 „ rint devoluta, sibi reservat. 3. Ad benefi-
 „ cia in eadem Ecclesia, in qua Precista
 „ jam aliud obtinent. 4. Ad prædicta bene-
 „ ficia, licet Precista coram Cæsare vel Col-
 „ latore non fecerit mentionem beneficii
 „ præhabiti vel præhabitorum, (uti hæc
 „ fieri debet coram Papa) cujuscunque sim-
 „ plicitatis & valoris annui ad sustentatio-
 „ nem sufficientia, quæ estò sint tria vel plu-
 „ ra, sine dispensatione cum acceptato reti-
 „ nere potest, si cum eo in eadem vel diversis
 „ Ecclesiis sint compatiblea, quamvis alias
 „ de jure non possit quis habere plura quàm
 „ duo; si autem unum vel plura sint cum
 „ acceptato incompatiblea, ea dimittere
 „ tenetur. 5. „ Ad ea beneficia, estò Pre-
 „ cista non habeat qualitates secundum
 „ statuta aut consuetudinem Ecclesiæ re-
 „ quisitas. Hinc Nobilis Ecclesia Precistam
 „ à FERDINANDO II. nominatum, sed caren-
 „ tem Nobilitate, ex consuetudine aut statu-
 „ to requisita, vigore hujus Indulti coacta
 „ est recipere. Si tamen Precista careat qua-
 „ litatibus à jure communi requisitis, v. g.
 „ primâ tonsurâ, ætate &c. requiritur, ut eas

habeat, vel legitime cum ipso sit dispensatum, non tempore obtentionis precum, sed tempore acceptationis Præbendæ vacantis.

8. Econtra Preces se non extendunt 1. Ad beneficia, super quibus lis aliqua pendet indecisa. 2. Ad beneficia unita aut Jurispatronatûs laici vel mixti. 3. Ad vacantia permutationis gratiâ; quod tamen *Chok.* apud *Leur. q. 608. n. 9.* limitat, nisi permutatio fieret in fraudem, v. g. si morti vicinus vel senex permutet pingue cum tenui, ut sic Precista impediatur à consecutione pinguioris, quam fraudem regulariter semper præsumi, docent *Paris.* & alii apud *Leur. P. 1. Q. 24.* vide eundem *P. 3. Q. 416. n. 3.* *Pirrh. L. 3. Tit. 19. n. 36.* 4. Ad vacantia per Resignationem coram Papa, sive liberam, (secus est de vacante per Resignationem simplicem in manibus Ordinarii) sive in favorem, quia tunc resignans non intendit jus à se abdicare, nisi beneficium acquiratur resignatario. Verùm, ut docet *Pirrh. L. 1. Tit. 9. n. 121.* si senex vel graviter infirmus, aut intendens proximè celebrare Nuptias, vel Religionem profiteri resignet in favorem coram Papa Præbendam in fraudem Precistæ, ut is à consecutione illius excludatur & cogatur novam vacationem expectare, conformiter *Cap. 2.*

De Renunt. in 6. potest Precista illam veluti sibi debitam petere & obtinere, dummodo per probabiles & sufficientes conjecturas probari possit, Resignationem illam in fraudem seu odium Precistæ factam esse, quia tunc ratione fraudis Præbenda fictione Juris censetur simpliciter vacare, estque Precistæ conferenda, quia fraus alterius nulli debet esse nociva, neque debet quis alterius odio prægravari. Ita *Pirrh. loc. cit.* Ideo novissimè vidimus, Precistam per mandatum Cæsareum esse inductum in possessionem Præbendæ Cathedralis, exclusò Resignatoriò, qui eam à Papa obtinuerat per Resignationem Canonici intuitu instantis à se contrahendi matrimonii factam; neque enim Pontifex fraudibus favere seu patrocinari intendit; hinc juxta *Reg. Cancellaria XIX.* Resignationem in favorem, coram se factam à Decedente infra viginti dies, ad obviandum fraudibus in præjudicium ordinariorum Collatorum declarat esse nullam; Resignationem autem esse factam in fraudem expectantis meritò præsumitur, si resignans, quamvis sua Resignatio conditionalis non admitteretur, absque eo jus & titulum Præbendæ à se abdicasset; secus, si eam non admisâ beneficium non desereret. Vide infra *Tit. 19. n. 5.* 5. Ad Præbendas Ca-

nonessarum juxta *Lac. n. 571.* quia nec ipse Papa habet jus de eis disponendi, adeoque illud in Cæsarem transferre nequit. Unde si Cæsar dirigat preces ad Capitula Canonessarum, id non facit vi Indulti Pontificii, sed vi Juris Majestatici, uti ob jus Superioritatis Territorialis preces ad illa Capitula ex jure consuetudinario sibi vendicant nonnulli Principes tum Ecclesiastici, tum sæculares.

9. IV. §. 4. „Ponuntur clausulæ derogatoriæ omnium, quæ huic Indulto obstare possent. Unde derogat 1. Constitutionibus Apostolicis & Tridentino *sess. 24. de Ref. c. 19.* de non utendo expectativis ad beneficia vacatura, aut non admittendo plura compatiblea quam duo absque dispensatione Papæ. 2. Regulis Cancellariæ & Concordatis Germaniæ, quatenus huic Indulto adversantur. 3. Statutis & consuetudinibus Ecclesiarum particularibus, etiam juratis & à Sede Apost. confirmatis &c. Denique decernitur: „ Quid „ quid contra Indultum quacunque auctoritate attentatum fuerit, irritum sit „ & inane.

10. Ex his infertur, non posse præscribi contra Indultum Precum, quia in facultativis, seu contra Privilegium consistens involuntate utendi non præscribitur; neque

que datam & à Precista acceptatam gratiam nominationis expirare per mortem Imperatoris, *tum* quia gratiam Principis decet esse mansuram; *tum* quia dato, quod preces se habeant instar mandati ad Colatores, (quod re integrâ expirat morte mandantis) tamen post acceptationem res non censetur esse integra, quia aliquid cœptum fuit, licet necdum consummatum. Ita *Leur. q. 615.* cum aliis.

TITULUS VI.

De Clerico egrotante vel debilitato.

I. I. In *Decret. h. t.* decernitur *C. 1.* „ Cleri-
 „ cum non debere propter agritudi-
 „ nem suam impediri, quominus, quæ con-
 „ sueta sunt, quæque ei, si sanus esset, pote-
 „ rant ministrari, ab Ecclesia ei præbean-
 „ tur. Unde non solum fructus beneficii,
 „ sed etiam Distributiones quotidianæ ei de-
 „ bentur. *C. 2.* „ Presbyter, cujus duo digiti
 „ cum medietate palmæ abscissi sunt, Mis-
 „ sam celebrare non permittitur; cæteris
 „ autem Sacerdotalibus Officiis fungi mi-
 „ nime prohibetur. Hinc potest baptiza-
 „ re, absolvere &c.

2. *C. 3. 4. & 5.* „ Rectores Ecclesiarum, et si
 „ Episcopi, si ob morbum nequeant offi-
 „ cium suum exercere, ad cessionem com-
 „ pelli